កិច្ចប្រជុំលើកទី៩

គណៈកម្មាធិការសំរបសំរួលរវាងរដ្ឋាភិបាល និងម្ចាស់ជំនួយ (GDCC)

ថ្ងៃទី១២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៧

សេចក្តីថ្លែងការណ៍ស្តីពីវិស័យដីធ្លី ដោយ លោកជំទាវ Donica Pottie

ឯកអគ្គរដ្ឋទូតនៃប្រទេសកាណាដាប្រចាំព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សូមគោរពឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី ជាប្រធានអង្គប្រជុំ !

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រីជាទីគោរព!

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបានកំណត់ថា ដីធ្លីគឺ ជាធនធានដ៏ចំបងដែលជាមូលដ្ឋានក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច-សង្គម និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ជាពិសេសនៅតំបន់ជនបទ ។ បញ្ហាតិច្បាប់អំពីដីធ្លីដ៏មានប្រសិទ្ធភាព គឺជាការបញ្ហាអភិវឌ្ឍន៍ដ៏សំខាន់មួយដែលប្រទេសកម្ពុជាកំពុងប្រឈមនាពេលបច្ចុប្បន្ន ។

ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានាសូមទទួលស្គាល់នូវសមិទ្ធិផលថ្មីៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការគ្រប់គ្រងដីធ្លី ។ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីប្រមាណជាង ២៨០.០០០ ត្រូវបានផ្តល់ជូនប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ។ បច្ចុប្បន្ននេះ គណៈកម្មាការសុរិយោដីកំពុងប្រតិបត្តិការទូទាំងប្រទេស និងកំពុងទទួល និងដោះស្រាយករណីជំលោះដីធ្លីនានា ទោះបីជាទំនាក់ទំនងផ្នែកអំណាចច្បាប់របស់ពួកគេជាមួយនិងអាជ្ញាធរជាតិដោះស្រាយជំលោះដីធ្លីពុំទាន់មានភាពច្បាស់លាស់នៅឡើយក៏ដោយ ។ លទ្ធផលដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានាសូមទទួលស្គាល់នូវការប្តេជ្ញាចិត្ត និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ដែលបានចូលរួមក្នុងការងារចុះបញ្ជីដីធ្លីនៅទូទាំងប្រទេស ។ ជាចុងក្រោយ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនានាកំពុងស្ថិតនៅក្រោមដំណើរការនៃការបង្កើតវិធីសាស្ត្រដោយផ្អែកលើកម្មវិធីក្នុងវិស័យដីធ្លី ដែលនឹងត្រូវអនុលោមទៅតាមក្រមប្រតិបត្តិសំរាប់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ។

ទោះបីជាសំរេចបាននូវសមិទ្ធិផលមួយចំនួនក៏ដោយ ក៏បច្ចុប្បន្ននេះបញ្ហាវិវាទដីធ្លីនៅតែកើតមានជាបន្តនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដូចដែលធ្លាប់កើតមានកន្លងមកដែរ ។ ភាពរីកចំរើនលើសូចនាករត្រួតពិនិត្យរួមដ៏សំខាន់នៃវិស័យដីធ្លីនៅពុំទាន់ជំរុញដល់ការគាំទ្រលើវិស័យនេះនៅឡើយទេ ។ បទបញ្ញាតិនានា ដើម្បីអនុវត្តន៍មាត្រាសំខាន់ៗនៃច្បាប់ភូមិបាលនៅមិនទាន់ត្រូវបានអនុម័តនៅឡើយដូចជា បទបញ្ញាតិដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងផែនការរបស់រដ្ឋក្នុងការប្រើប្រាស់ដីឯកជន និងការធ្វើផែនទីដីរបស់រដ្ឋ ឬវិធានការប្រឆាំងនឹងការកាន់កាប់ដីរបស់រដ្ឋដោយខុសច្បាប់ជាដើម ។ ទោះបីជាសូចនាករត្រួតពិនិត្យរួមផ្នែកវិស័យដីធ្លី (JMIs) អាចយល់បានជាលក្ខណៈ

បច្ចេកទេសក៏ដោយ ក៏ភាពយឺតយ៉ាវក្នុងការធ្វើកំណែទំរង់មិនអាចបិទបាំងផលវិបាកដ៏ពិតប្រាកដនានា ដែលមានទៅលើប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាបានដែរ ។

ភាពយឺតយ៉ាវនេះនាំអោយមានការរីករាលដាលនូវជំលោះដីធ្លី ដែលបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ក្រុមដែលងាយរងគ្រោះជាងគេនៃសង្គមកម្ពុជា ។ ជំលោះទាំងនេះធ្វើអោយមានការបាត់បង់របរចិញ្ចឹមជីវិត ការរំខានដល់ការរស់នៅជាលក្ខណៈប្រពៃណី ការផ្លាស់ទីកន្លែង និងការបង្ខំបណ្តេញចេញដោយខុសច្បាប់ ការវិនាសទ្រព្យសម្បត្តិ ហើយក្នុងករណីខ្លះឈានដល់ការប្រើអំពើហិង្សា ។ រាជរដ្ឋាភិបាលមានគុណសម្បត្តិដ៏ធំធេង ដោយសំរេចបាននូវជំហានមួយក្នុងការបង្កើតក្របខណ្ឌបទបញ្ញាតិដើម្បីគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋ ។ ជាអកុសល ឯកជនភាវូបនីយកម្មនៃដីរដ្ឋនៅតែមានជាបន្ត ដែលសឱ្យឃើញថា មន្ទីរ ក្រសួងនានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលមិនអាចអនុវត្តន៍នូវបញ្ញាតិរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានដាក់ចេញទៅនោះទេ ។

ស្ថានភាពរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចបង្ហាញនូវភាពតឹងតែងដ៏លើសលប់ ចំពោះការមិនអាចទទួលយកបាននូវកិច្ចការរបស់រដ្ឋាភិបាលលើវិស័យនេះ។ សិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចលើកម្មសិទ្ធិសហគមន៍នៃដីប្រពៃណីត្រូវបានកំណត់ក្រោមច្បាប់ភូមិបាលដែលមានស្រាប់ ។ ទោះបីជាច្បាប់នេះត្រូវបានអនុម័តឱ្យប្រើប្រាស់អស់រយៈពេល ៦ ឆ្នាំហើយក៏ដោយ ក៏មិនទាន់មានក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចណាមួយបានទទួលនូវការចុះបញ្ជីប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីនៅឡើយទេ ។ ខណៈពេលដែលសេចក្តីព្រៀងគោលនយោបាយស្តីអំពីសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចបានរៀបចំហើយ ក៏កិច្ចពិគ្រោះយោបល់ស្តីពីគោលនយោបាយនេះ នៅតែស្ថិតនៅជាដំណាក់កាលដំបូងនៅឡើយ ។ ការណ៍នេះចាំបាច់ត្រូវតែមានសកម្មភាពជាបន្ទាន់ ដើម្បីការពារសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការកាន់កាប់ដីធ្លី ដោយហេតុថានឹងកើតមានហានិភ័យ ដែលបណ្តាលមកពីការសល់ដីតែបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះសំរាប់ការចុះបញ្ជីដីធ្លី នៅពេលដែលក្របខណ្ឌបទបញ្ញាតិនៃកម្មសិទ្ធិសមូហភាពត្រូវបានកំណត់ជាធរមាន ។

ក្នុងកាលៈទេសៈបែបនេះ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានាសូមស្វាគមន៍ចំពោះមតិរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា លើសំនួរសំខាន់ៗដូចតទៅ : តើរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមានវិធានការណ៍បន្ទាន់និងច្បាស់លាស់អ្វីខ្លះ ដើម្បីបញ្ឈប់ការរឹបអូសដីនៅតំបន់ជនជាតិដើមភាគតិច ក៏ដូចជា ការការពារសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការកាន់កាប់ដីធ្លី ក្នុងអំឡុងពេលដែលគោលនយោបាយស្តីពីការចុះបញ្ជីដីធ្លីស្របច្បាប់ និង ការចុះបញ្ជីប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរួមរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នៅពុំទាន់បានអនុម័តនៅឡើយនោះ ។

សូមអរគុណ!